

**COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS**

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permișiunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

**CONSILIUL EUROPEI
CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI**

SECȚIA a III - a

CAUZA STOICA împotriva ROMÂNIEI

(Cerere nr. 42722/02)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

4 martie 2008

*Prezenta hotărâre va deveni definitivă în condițiile art. 44 alin. 2 din Convenție.
Poate face obiectul reviziei editoriale*

În cauza Stoica împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (secția trei), în calitate de Complet format din:

Josep Casadevall, *Președinte*,

Corneliu Bîrsan,

Boštjan M. Zupančič,

Alvina Gyulumyan,

Egbert Myjer,

Ineta Ziemele,

Luis López Guerra, *judcători*,

și Santiago Quesada, *Grefier Secție*,

Deliberând în Camera de Consiliu la data de 12 februarie 2008,

Pronunță următoarea hotărâre, adoptată la data menționată mai sus:

PROCEDURĂ

1. La originea cauzei se află plângerea (no. 42722/02) împotriva României înaintată Curții în temeiul art. 34 al Convenției pentru Protecția Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului („Convenția”) de către un cetățean român de etnie romă, dl. Constantin Decebal Stoica („reclamantul”), la data de 19 noiembrie 2002.

2. Reclamantul a fost reprezentat de către părinții săi, dna. Floarea Stoica și dl. Marin Dumitru Stoica, Centrul European pentru Drepturile Romilor („ERRC”) din Budapesta, Ungaria și Centrul Romani pentru Intervenție Socială și Studii („Romani CRISS”) din București. Guvernul României („Guvernul”) a fost reprezentat prin agentul său, dl. R.H. Radu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. Reclamantul se plânge, în particular, în temeiul art. 3, ca a fost supus la rele tratamente de către ofițerii de poliție și că investigațiile derulate asupra incidentului nu au fost efective. De asemenea susține că evenimentele invocate precum și ancheta defectuoasă au fost motivate de prejudecăți rasiale, fiind încălcat art. 14 din Convenție raportat la art. 3. În temeiul art. 6 alin. 1 din Convenție reclamă de asemenea ca nu a avut acces la o instanță spre a obține un remediu pentru relele tratamentele aplicate de către ofițerii de poliție. În final, reclamantul susține că nu a avut la dispoziție niciun remediu efectiv pentru a contesta decizia procurorilor în cauză.

4. La data de 8 noiembrie 2005, Curtea a decis notificarea Guvernului cu privire la această cerere. În temeiul dispozițiilor art. 29 alin. 3 din Convenție, s-a decis examinarea pe fondul cauzei precum și a admisibilității cererii.

ÎN FAPT:

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

5. . Reclamantul s-a născut la Suceava și locuiește în Gulia, un sat cu un procent de 80% populație de etnie romă, din comuna Dolhasca, județul Suceava.

A. Relele tratamente aplicate reclamantului

6. La data de 3 aprilie 2001 primarul adjunct, patru ofițeri de poliție de la postul de Poliție Dolhasca și șeful lor, șase gardieni publici din Dolhasca și un șofer, au plecat în 3 mașini spre a pune în executare o decizie locală împotriva proprietarilor ale căror animale pășteau pe islazul comunal. Trei dintre gardienii publici purtau uniforme negre cu cagulă și erau înarmați cu bastoane. În jurul orei 8 p.m., pe drumul de întoarcere către postul de poliție Dolhasca, s-au oprit la barul lui C.C. din Gulia spre a verifica documentele proprietarului. Un conflict între autorități și 20-30 de cetățeni de etnie romă a luat naștere în fața barului. Declarațiile părților diferă în ce privește desfășurarea evenimentelor.

1. Versiunea reclamantului privind faptele

7. F.L., un locuitor de origine romă, tocmai părăsea barul când a intrat poliția. Sergentul D.T. l-a întrebat dacă este „țigan sau român”. Când F.L. a răspuns că este țigan, primarul a cerut ofițerilor de poliție și gardienilor publici să-i dea acestuia și celorlalți cetățeni romi „o lecție”. Poliția și gardienii publici au început să-i bată pe F.L. și pe ceilalți cetățeni romi care se aflau în vecinătatea barului.

8. Reclamantul, care tocmai cumpărase ceva de la un magazin din vecinătate a fugit împreună cu ceilalți copii însă a fost prins de D.T. care a început să-l bata, lovindu-l în partea din spate a capului și l-a împins într-un canal. Reclamantul i-a spus lui D.T. ca tocmai a fost supus unei intervenții chirurgicale la cap și că bătaia i-ar putea pune viața în pericol. D.T. a continuat să-l lovească până când reclamantul și-a pierdut cunoștința. Mai multe persoane, printre care și colegii de clasă ai reclamantului au fost martori oculari la incident. Primarul adjunct și ofițerii de poliție au fost auziți făcând remarci rasiste.

9. Oficialii au părăsit zona lăsându-l pe reclamant inconștient la pământ. A.S., V.D. și I.C., martori la incident, l-au transportat acasă la părinții săi

2. Versiunea Guvernului privind faptele

10. Primarul adjunct a intrat în barul lui C.C. cu un ofițer de poliție și s-a plâns de condițiile insalubre din local și că C.C. permite oamenilor să bea excesiv

11. C.C. le-a cerut clienților să părăsească barul. Pe parcursul discuției cu autoritățile, C.C. și soția sa i-au incitat pe clienții care erau adunați în fața barului, să se opună autorităților. Clienții au devenit agresivi. Ofițerii de poliție l-au înconjurat pe primar spre a-l proteja.. Oficialii s-au întors în graba la mașini și au părăsit zona imediat. Mașina primarului adjunct, care a plecat ultima, a fost atacată de către localnici cu bâte.

B. Examinarea medicală a reclamantului

12. În seara de 3 aprilie 2001 reclamantul a fost dus de părinții săi la Spitalul Sfânta Maria din Iași

13. La data de 6 aprilie 2001, acesta a fost examinat de către un doctor din cadrul Institutului Medico-Legal din Iași. Certificatul medico-legal emis cuprinde următoarele:

„- Pe partea exterioară superioară a cotului stâng: o excoriație discontinua de 1,2 x 1 cm, cu crusta hematică roșie;

- În spațiul dintre scapulă și vertebre: echimoze liniare vineții transversale, cu dimensiuni între 9x3,2 cm și 5,52 x 2,8 cm, două pe partea dreaptă, una pe partea stângă;
- Pe partea exterioară a brațului drept : o echimoză transversală lineară roșie de 5,5x2 cm;
- Subiectul declară că are dureri în epicraniul parietal drept însă nu sunt semne vizibile exterioare de leziuni post traumatice ...

Concluzii

Stoica Constantin prezintă echimoze, contuzii toracice și excoriații, produse cu un linear contondent, care pot data din 3 aprilie 2001.

Necesită pentru recuperare de la trei până la cinci zile de îngrijiri medicale.”

14. În ceea ce privește istoricul său medical, reclamantul a fost diagnosticat cu afecțiune cerebrală și operat la 20 decembrie 1999.

La 12 aprilie 2001 Comisia pentru Protecția Persoanelor cu Handicap a stabilit că acesta prezintă handicap de gradul I și necesită supraveghere permanentă și un asistent personal.

C. Investigațiile privind incidentul

15. La data de 4 aprilie 2001, incidentele de la 3 aprilie dintre romi și autorități au fost discutate în biroul Primarului, cu reprezentanții prefecturii,

ai Guvernului și ai Partidei Romilor. Câteva persoane au depus mărturie, inclusiv mama reclamantului și martori oculari. La 5 aprilie 2001 un raport a fost înaintat Inspectoratului de Poliție Suceava („Poliția Suceava”).

16. La data de 9 aprilie 2001 Romani CRISS, acționând în numele reclamantului, a solicitat comandantului poliției Suceava să deschidă o anchetă penală în acest caz. În aceeași zi și-au exprimat către Prefect îngrijorarea față de motivațiile rasiale ale incidentului.

17. La data de 18 aprilie 2001 Prefectul a informat Romani CRISS că ancheta Primarului de la 4 aprilie, la care a luat parte și reprezentantul său, exclude posibilitatea vreunor motivații rasiale ale incidentului.

18. La data de 18 aprilie 2001, tatăl reclamantului a formulat, în numele fiului său, o plângere penală adresată Parchetului Militar Bacău, îndreptată împotriva lui D.T, a celorlalți ofițeri de poliție și a primarului adjunct.

19. La data de 5 iunie 2001, Avocatul Poporului, informat despre eveniment de Romani CRISS, a solicitat demararea unei anchete de către Poliția Suceava, Parchetul Militar Bacău, Agenția pentru Protecția Copilului Suceava și Consiliul Local Bacău și a solicitat compensații și ajutor pentru familia reclamantului

20. La data de 20 august 2001, Agenția pentru Protecția Copilului Suceava a informat Avocatul Poporului că procedura de conciliere a fost demarată și că familiei reclamantului i-a fost avansată suma de 2 milioane lei vechi (ROL) ca ajutor pentru asistență în vederea recuperării medicale și psihologice a reclamantului.

21. La data de 29 mai 2001 Romani CRISS a înaintat o plângere penală Parchetului Militar Bacău împotriva lui D.T. și a celorlalte persoane considerate responsabile de incident, acuzându-i de comportament abuziv.

1. Ancheta Poliției Suceava

22. Poliția Suceava, superioară ierarhic poliției Dolhasca, a pornit o anchetă în cauză.

23. La data de 7 mai 2001 au fost audiați localnicii D.D și F.L, martori oculari, F.S, mama reclamantului și A.S, tatal unei alte presupuse victime.

Aceștia au declarat că fie un ofițer de poliție, fie un gardian public l-a prins și bătut pe reclamant

24. Doi ofițeri de poliție și primarul au depus mărturie la 8 mai 2001. Aceștia au declarat ca C.C. îl critica pe primarul adjunct, susținând că acesta a câștigat voturile cetățenilor de etnie romă prin false promisiuni pe care și le-a retras după ce a câștigat alegerile. Aceste susțineri i-au enervat pe cetățenii de etnie romă aflați în fața barului spre a protesta împotriva oficialilor, să-i insulte pe aceștia în limba romani și să le atace mașinile la plecare. Au arătat că niciun localnic nu a fost bătut de vreun ofițer de poliție sau gardian public în noaptea respectivă și că oficialii au plecat în grabă cu mașinile

25. Localnicul V.D. a depus mărturie în aceeași zi că l-a văzut pe D.T. lovindu-l pe reclamant peste brațe și piept și că ofițerul s-a oprit când i-a văzut pe martori apropiindu-se.

26. La 16 mai 2001 poliția l-a ascultat pe reclamant. Acesta a reiterat faptul că i s-a pus piedică și a căzut iar D.T. l-a lovit în stomac, în spate și l-a bătut cu un baston de poliție.

27. Depunând mărturie în aceeași zi, D.T. a negat că l-ar fi bătut pe reclamant, a declarat că nici măcar nu a purtat baston în ziua aceea și a oferit aceeași versiune asupra faptelor ca și ceilalți ofițeri de poliție și gardieni publici.

28. Doi ofițeri de poliție și patru trecători au depus mărturie în acea zi și toți au declarat că nu a fost utilizată violența de către autorități.

29. La 1 iunie 2001 Poliția Suceava a trimis raportul său final Parchetului Militar Bacău. A propus neînceperea urmăririi penale împotriva persoanelor acuzate.

30. La 11 iunie 2001 Poliția Suceava a informat Avocatul Poporului și pe Romani CRISS că procedura privind acuzațiile de comportament abuziv împotriva lui D.T. este în curs și că o decizie finală va fi luată de Parchetul Militar Bacău.

La 11 iulie 2001 Poliția Suceava a informat Avocatul Poporului că dosarul cauzei a fost înaintat Parchetului Militar Bacău cu propunere de neîncepere a urmăririi penale.

2. Ancheta Parchetului Militar

31. La data de 20, 21 și 22 august, 3 și 13 septembrie 2001, procurorul a ascultat diverse persoane: C.C., proprietarul barului, E.C., soția acestuia, reclamantul, tatăl acestuia D.S și mama acestuia D.F, patru localnici care au fost martori la incident, primarul adjunct (de două ori), cei unsprezece ofițeri de poliție și gardieni publici, inclusiv pe D.T și patru trecători. Toți și-au menținut declarațiile date în fața Poliției Suceava. Cetățenii romi implicați au arătat, în principal, că au văzut câțiva ofițeri de poliție și gardieni publici utilizând violența împotriva unor copii romi în timp ce autoritățile au negat acuzațiile. Trecătorii au susținut versiunea autorităților. Directorul școlii și președintele Partidei romilor au arătat că romii refuză să își mai trimită copii la școală după incident de frica represaliilor.

32. C.C. declară următoarele:

“20 sau 30 de romi înarmați cu bâte, topoare etc. s-au strâns în jurul celor trei mașini. Am strigat la primarul adjunct: „Te-am votat la alegeri și acum vii să ne omori oamenii!” În timp ce situația devenea mai tensionată ... am strigat și românii prezenți să nu se apropie mai mult de cele trei mașini și după aceea am încercat să-l protejez pe primarul adjunct și pe ceilalți oficiali până la intrarea în mașini și plecarea lor către Dolhasca.

Mașinile nu au fost lovite, dar românii i-au insultat pe cei ce se aflau în mașină până când au plecat. Nu am văzut nici un cetățean de etnie romă bătut în acea seară de către

poliție sau de către gardienii publici, dar am auzit mai târziu că fiului lui D.S. (reclamantul) a fost bătut de către ofițerii de poliție ...

Cât am fost prezent, nici un ofițer de poliție sau gardian public nu a lovit, insultat sau amenințat cetățenii de origine romă. Nu este adevărat că incidentul din acea seară a fost de natură rasială ...”

33. Soția acestuia, E.C., confirmă declarația dată.

34. Tatăl reclamantului declară mai ales că:

“Speriat de ceea ce se întâmpla în fața barului fiul meu a ieșit [din magazin] și a luat-o la fugă spre casă, dar un gardian public i-a pus piedică și apoi sergentul D.T. a început să-l bată cu sălbăticie ...

Fiul meu... a luat-o la fugă în seara de 3 aprilie 2001, de frică, deși știa că nu are voie să alerge [din cauza situației sale medicale].”

35. Reclamantul a declarat că:

“Văzând ce se întâmplă, m-am speriat și am luat-o la fugă spre casă. După 4-5 pași, ofițerul de poliție D.T. mi-a pus piedică și am căzut la pământ.

După ce am căzut, l-am văzut pe ofițerul D.T. vrând să mă lovească în cap cu bastonul de poliție și i-am spus ,nu-mi da în cap fiindcă am fost operat la cap’. Nu m-a ascultat și m-a lovit de câteva ori cu bastonul și cu pumnii și mia dat cu picioarele în tot corpul, în spate și în piept.”

36. La data de 23 august 2001 Poliția Suceava a informat Parchetul Militar că ofițerii de la poliția Dolhasca nu au formulat plângere împotriva cetățenilor romi pentru insultă, pentru următorul motiv:

“felul în care unii dintre romi au acționat este pur țigănesc și nu constituie infracțiunea de insultă.”

37. La data de 2 octombrie 2001 procurorul militar a decis neînceperea urmăririi penale, apreciind că probele prezentate nu confirmă acuzația de violență împotriva reclamantului. Partea relevantă a deciziei sale este după cum urmează :

„La un moment dat, supărați de atitudinea critică (a primarului adjunct), C.C. a devenit agresiv verbal, plângându-se primarului despre anumite aspecte ale activității sale profesionale. C.C. a ieșit din bar și s-a adresat în limba romani, incitând cei 20 – 30 romi prezenți împotriva celor doi oficiali (primarul adjunct și unul dintre polițiștii care-l însoțea).

Considerând că situația poate degenera, de vreme ce romii deveniseră extrem de agresivi și violenți și erau înarmați cu obiecte contondente, polițiștii l-au înconjurat pe primarul adjunct spre a-l apăra, s-au suit în mașini și au părăsit în grabă locul, îndreptându-se în grabă spre centrul Dolhascăi.

Cetățenii romi au atacat ultimul vehicul, cel în care se afla primarul, însă nici o pagubă nu a fost produsă acestuia deoarece vehiculele deja părăseau zona.

C.C. a declarat că nu a văzut nici un rom bătut de polițiști.

De asemenea acesta a negat ca incidentul ar fi un conflict rasial. Declarația sa se coroborează cu declarațiile polițiștilor și ale gardienilor publici (care au depus mărturie în această cauză)

Depozițiile martorilor oculari în favoarea reclamantului vor fi înlăturate ca neserioase de vreme ce din probe rezultă că aceste persoane au sosit la locul incidentului după ce mașinile placaseră.

Mai mult decât atât, declarațiile acestor martori sunt contradictorii și nu se coroborează cu declarațiile date de reclamant și tatăl sau, care au arătat ca acesta a fost împins, lovit și bătut cu un baston de poliție pe tot corpul, inclusiv în cap...

Aceasta concluzie e contrazisa de certificatul medico-legal de la dosar.

Declarațiile martorilor reclamantului arată că la momentul începerii incidentului, acesta (reclamantul) a fugit spre casă, contrar recomandării medicale ce-i fusese făcută”

De asemenea, a considerat că declarația lui C.C., susținută de cele date de polițiști și de către gardienii publici, confirmă faptul ca incidentul nu a avut la baza vreo motivație rasială.

38. La data de 3 octombrie procurorul militar a comunicat Romani CRISS decizia sa, arătând ca “probele administrate arata ca reclamantul nu a fost lovit, insultat sau amenințat de către ofițerii de poliție.”

39. Mama reclamantului și Romani CRISS au contestat rezultatul anchetei.

40. La 14 mai 2002 decizia procurorului a fost confirmată de Parchetul Militar de pe lângă Curtea Supremă de Justiție, pe temeiul că probele administrate indică faptul că nicio violență nu a fost exercitată împotriva cetățenilor romi.

3. Alte plângeri

41. La data de La 19 februarie 2002, tatăl reclamantului a solicitat Romani CRISS să formuleze o plângere către autoritățile competente privind anumite incidente ce au apărut pe parcursul investigațiilor. El a arătat că la 3 septembrie 2001 procurorul militar însărcinat cu cazul fiului său a încercat sa intimideze martorii și l-a agresat fizic pe reprezentantul Romani CRISS. In consecință, anumiți martori au refuzat să depună mărturie. Mai mult, afirmă că membrii ai politiei au încercat să-i determine să își retragă plângerea hărțuindu-i familia. La 7 decembrie 2001 o patrulă de poliție s-a deplasat la locuința reclamantului în jurul miezului nopții însă au plecat când li s-a spus ca tatăl reclamantului nu este acasă. In februarie 2002 D.T. l-ar fi amenințat și i-ar fi tras un pumn bunicului reclamantului.

42. La 19 februarie 2002 Romani CRISS a înaintat plângerea Politiei Suceava care a respins-o ca nefondată la 20 martie 2002.

II. LEGISLAȚIA INTERNĂ APLICABILĂ

43. Dispozițiile interne relevante ale Codului de procedură penală și ale Regulamentelor poliției și parchetului militar sunt menționate în cauza *Dumitru Popescu împotriva României* ((nr. 1), nr. 49234/99, alin. 43-46, 26 aprilie 2007) și în cauza *Barbu Anghelescu împotriva României* (nr. 46430/99, alin. 40, 5 octombrie 2004).

44. Dispozițiile aplicabile din Codul penal și Codul civil privind mijloacele de obținere a compensațiilor pentru presupuse rele tratamente sunt menționate în cauza *Kalanyos și alții împotriva României* ((dec.), nr. 57884/00, 19 mai 2005).

45. În aceeași decizie, precum și la alin. 43-45 ale hotărârea pronunțată în cauza *Dumitru Popescu împotriva României* (nr. 1), menționată mai sus există o descriere a modului de aplicare a legii privind plângerile înaintate împotriva deciziilor procurorului (art. 278 Cod de procedură penală și art. 278¹ introdus prin Legea nr. 281/24 iunie 2003 aplicabil din data de 1 ianuarie 2004).

ÎN DREPT

I. PRESUPUSA ÎNCĂLCARE A ART. 3 DIN CONVENȚIE

46. Reclamantul se plânde de presupuse rele tratamente la care a fost supus la 3 aprilie 2001 de către forțele de ordine și consideră că ancheta desfășurată în cauză nu a fost eficientă. Invocă dispozițiile art. 3 din Convenție, după cum urmează:

“Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

A. Admisibilitate

47. Curtea notează că prezenta plângere nu este vădit nefondată în sensul art. 35 alin. 3 din Convenție. De asemenea notează că nu este inadmisibilă nici pe alte temeiuri. Urmează de aceea să o declare admisibilă.

B. Fondul cauzei

1. Declarațiile părților

48. Guvernul nu contestă traumele reclamantului însă, bazându-se pe concluziile anchetei interne, arată că pretinsele violențe nu au fost comise de

oficiali, cu atât mai mult cu cât nici identitatea făptuitorilor și nici data exactă la care au avut loc aceste agresiuni nu au putut fi stabilite cu certitudine.

49. Citând cazul *Klaas împotriva Germaniei* (hotărârea din 22 septembrie 1993, seria A nr. 269, p. 17, alin. 29 *in fine*); și *Ribitsch împotriva Austriei* (hotărârea din 4 decembrie 1995, seria A nr. 336, p. 24, alin. 32), Guvernul argumentează că de regulă Curtea nu trebuie să înlocuiască raționamentul instanțelor interne cu propria evaluare a faptelor și că, de regulă, instanțele interne examinează probele înaintea prezentei Curți.

50. Reprezentanții Guvernului sunt de opinie că procurorul a înlăturat pe bună dreptate declarațiile martorilor oculari în susținerea reclamantului, deoarece aceștia erau discriminatorii și mai puțin credibili. Aceștia au subliniat și contradicțiile dintre declarațiile martorilor și cele ale reclamantului.

51. Totodată, Guvernul consideră că ancheta efectuată de către autorități a fost conformă și eficientă. Reprezentanții Guvernului subliniază faptul că procurorii au luat în considerare declarațiile părților și cele ale martorilor, că reclamantul a fost examinat de către un cadru medical și că faptele au fost examinate cu atenție. Decizia Parchetului Militar Bacău a fost re-examinată și confirmată de Parchetul Militar de pe lângă Curtea Supremă de Justiție.

Argumentația reprezentanților Guvernului are ca bază cauza *Velikova împotriva Bulgariei* (nr. 41488/98, alin. 80, CEDO 2000-VI).

52. Mai mult, reprezentanții Guvernului, menționează că nu există nicio legătură ierarhică sau instituțională între ofițerii de poliție acuzați, toți din cadrul Poliției Dolhasca și anchetatori, toți din cadrul Poliției Suceava și argumentează că numai faptul că atât procurorul, cât și acuzații fac parte din forțele militare nu dovedește în sine că a existat o lipsă de imparțialitate și independență din partea anchetatorilor (a se vedea *Bursuc împotriva României*, nr. 42066/98, alin. 103, 12 octombrie 2004).

53. Reclamantul consideră că dosarul de anchetă conține suficiente elemente pentru a concluziona că faptele de violență au fost săvârșite de către poliție. Din punctul său de vedere, decizia de a nu lua în considerare declarațiile martorilor oculari este nefondată. În orice caz, autoritățile nu au reușit să ofere o explicație alternativă credibilă cu privire la originea leziunilor sale. În opinia sa, ar fi trebui luate în considerare următoarele elemente ca factori agravanți în evaluarea gravității tratamentului la care a fost supus: avea 14 ani la acea vreme; era grav bolnav; în situația sa particulară atacul l-a determinat să-i fie frică pentru viața sa; este de origine romă (în contextul hărțuirii organizate ale etnicilor romi de către autoritățile române). De asemenea, a subliniat că autoritățile au acționat noaptea târziu și că utilizarea forței nu era nici necesară și nici proporțională având în vedere circumstanțele.

54. În ceea ce privește modul de efectuare al anchetei, reclamantul concluzionează că aceștia nu s-au conformat standardelor impuse de către Curte în cauza *Assenov și alții*, și că această anchetă a durat prea mult (a se vedea *Assenov și alții împotriva Bulgariei*, hotărârea din 28 octombrie 1998, *Rapoartele Hotărârii și Deciziile* 1998-VIII).

55. Din punctul său de vedere Poliția Suceava nu ar fi putut da dovadă de imparțialitate având în vedere că această instituție este ierarhic superioară Poliției Dolhasca. Mai mult, imparțialitatea procurorului militar este îndoielnică.

56. Reclamantul reamintește că în decizia sa din 2 octombrie 2001, Parchetul Militar Bacău a făcut numai rezumatul declarațiilor ofițerilor de poliție, care uneori erau identice până la ultimul cuvânt și nu a luat în considerare declarațiile martorilor oculari fără o motivație plauzibilă. Reclamantul continuă cu argumentarea faptului că numai câțiva dintre etnicii romi prezenți au fost solicitați să depună mărturie și că unii dintre ei au fost intimidați de către poliție și împiedicați să depună mărturie.

57. În cele din urmă, reclamantul menționează că deși ofițerii de poliție au declarat că au fost atacați de către etnicii romi cu bâte, nu s-a făcut nicio anchetă oficială în ceea ce privește aceste acuzații. Se concluzionează că aceste declarații reprezintă numai o încercare de a justifica acțiunile poliției.

2. *Opinia Curții*

58. Curtea notează de la început că este necontestat faptul că reclamantul a suferit leziuni la data sau în jurul datei incidentului. Cu toate acestea, părțile nu sunt de acord în ceea ce privește producerea acestora de către organele de poliție.

59. Curtea reiterează că art. 3 garantează una dintre valorile fundamentale ale unei societăți democratice. Chiar și în circumstanțele cele mai dificile, cum ar fi lupta împotriva terorismului sau criminalității, Convenția interzice în termeni absoluți tortura și tratamentele inumane sau cele degradante. Spre deosebire de majoritatea clauzelor Convenției și ale Protocoalelor 1 și 4, art. 3 nu cuprinde nici un fel de excepții și nici o derogare de la acesta nu este permisă în temeiul art. 15 din Convenție, chiar și în cazul unui eveniment de urgență publică vizând viața națiunii (*a se vedea cauza Assenov și alții*, menționată mai sus, p. 3288, alin. 93).

60. Relele tratamente trebuie să atingă un nivel minim de gravitate pentru a intra sub incidența art. 3 din Convenție. Stabilirea acestui minim depinde de toate circumstanțele cauzei, cum ar fi durata tratamentului, efectele fizice și psihice ale acestuia, în unele cazuri vârsta și sexul precum și stare de sănătate a victimei (*a se vedea Irlanda împotriva Regatului Unit*, hotărârea din 18 ianuarie 1978, seria A nr. 25, *Kudla împotriva Poloniei*, [GC], nr. 30210/96, alin. 91, CEDO 2000-XI și *Peers împotriva Greciei*, nr. 28524/95, alin. 67, CEDO 2001-III). Curtea a considerat tratamentele ca fiind „inumane” pentru că, între altele, au fost premeditate, au fost aplicate

continuu și au cauzat fie vătămări corporale, fie afecțiuni fizice și psihice. Tratamentele sunt considerate a fi „degradante” deoarece prin natura lor creează victimei un sentiment de teama, angoasă și inferioritate, de natură să o umilească și să o devalorizeze (a se vedea *Kudla*, citat mai sus, alin. 92)

61. Pentru a aprecia că anumite tratamente sunt „degradante” în sensul art. 3, Curtea va avea în vedere dacă scopul acestora este să umilească și să devalorizeze persoana în cauză și dacă, în ceea ce privește consecințele acestora, afectează victima în mod negativ într-o manieră incompatibilă cu art. 3 din Convenție (a se vedea cauza *Raninen împotriva Finlandei*, hotărârea din 16 decembrie 1997, *Rapoartele* 1997-VIII, p. 2821, alin. 55). Cu toate acestea, chiar și în absența unor astfel de scopuri, încălcarea art. 3 nu poate fi exclusă în mod concludent (a se vedea *Peers*, citat mai sus, alin. 74). Gradul de suferință și umilire aplicat trebuie în orice caz să depășească elementul inevitabil de suferință și umilire aferent unei forme legitime de tratament sau pedeapsă.

62. Curtea consideră că gravitatea vătăărilor constatate la examinarea medicală a reclamantului (a se vedea alin. 13 mai sus) indică faptul că ultimele leziuni, indiferent dacă au fost produse de către poliție sau de către altcineva, au fost suficient de serioase pentru a constitui rele tratamente în sensul art. 3 din Convenție (de exemplu a se vedea *A. împotriva Regatului Unit*, hotărârea din 23 septembrie 1998, *Rapoarte* 1998-VI, p. 2699, alin. 21 și *Ribitsch*, citat mai sus, p. 9 și p. 26, alin. 13 și 39).

Rămâne a se stabili dacă statul poate fi considerat responsabil pentru producerea acestora în sensul art. 3..

63. Curtea reiterează jurisprudența sa confirmând standardul probei “dincolo de orice bănuială rezonabilă” în evaluarea probelor (a se vedea *Avșar împotriva Turciei*, nr. 25657/94, alin. 282, CEDO 2001). Astfel de probe trebuie să fie întemeiate pe coexistența unor interferențe puternice, clare și concordante, fie bazate pe prezumții similare de netăgăduit.

64. Curtea este sensibilă la natura subsidiară a rolului său și recunoaște că trebuie să fie prevăzătoare în a-și asuma rolul unui tribunal de primă instanță asupra faptelor, acolo unde acest lucru nu apare ca fiind absolut necesar conform circumstanțelor unui caz particular (a se vedea, de exemplu, *McKerr împotriva Regatului Unit* (dec.), nr. 28883/95, 4 April 2000). Totodată, atunci când acuzațiile sunt făcute în temeiul art. 3 din Convenție, Curtea trebuie să facă o examinare deosebit de atentă (a se vedea *Cobzaru împotriva României*, nr. 48254/99, alin. 65, 26 iulie 2007) chiar dacă anumite proceduri și anchete interne au avut deja loc.

65. În cauza de față, Curtea notează că reclamantul a fost internat în spital imediat după evenimente și un raport medical confirmă leziunile suferite. Reclamantul a formulat o plângere penală împotriva polițiștilor acuzați ca l-ar fi bătut. Declarația sa este coerentă și susținută de raportul medical și de declarațiile anumitor martori oculari. Nu mai puțin adevărat este faptul că martorii au dat declarații contradictorii; toți oficialii și unii

trecători au negat existența violențelor, în vreme ce sătenii au afirmat ca acestea au existat. În final ancheta desfășurată a condus la concluzia ca organele de ordine nu sunt responsabile pentru vătămări.

66. Nu a existat nicio recunoaștere oficială a vreunui act de violență împotriva reclamantului.

67. Cu toate acestea, Curtea reamintește că atunci când un cetățean prezintă argumente pertinente privind faptul că a fost supus unor serioase rele tratamente de către poliție sau de către alți reprezentanți similari ai statului, ilicit și cu încălcarea art. 3 din Convenție, această reglementare, apreciată prin raportare la obligația generală a statului conform art. 1 din Convenție de a „asigura tuturor celor din jurisdicția sa drepturile și libertățile prevăzute în [...] Convenție”, impune efectuarea unei anchete oficiale efective. Aceasta ancheta, ca și cea de la art. 2, trebuie să fie de natură să conducă la identificarea și pedepsirea celor responsabili. În caz contrar, interdicția legală privind tortura și tratamentele inumane și degradante își pierde importanța ei fundamentală, devine inefectivă în practică și creează posibilitatea abuzurilor cauzate de către stat în unele cazuri. (a se vedea *Assenov și alții*, citat mai sus, alin. 102).

68. Curtea notează că în cauză a avut loc o anchetă. Rămâne a se observa dacă aceasta a fost sau nu efectivă, așa cum se dispune prin art. 3.

69. De la început Curtea notează că ancheta a durat aproape un an și considera că această durată a procedurii nu reprezintă, în sine, o problemă (a se vedea alin. 54 de mai sus).

70. În ceea ce privește caracterul efectiv al anchetei, Curtea notează următoarele.

71. Deși la incident au fost prezenți 20 sau 30 de cetățeni, numai trei au fost ascultați în cauză în fața Poliției Suceava și cinci în fața procurorului militar. Toți ofițerii de poliție și gardienii publici au depus mărturie.

72. Nu exista nicio explicație pentru care ceilalți săteni nu au fost ascultați pe parcursul investigațiilor. Aceștia fie nu au fost chemați să depună mărturie, fie – așa cum susține reclamantul – au fost intimidați de poliție. În ambele cazuri, faptul că nu au fost ascultați creează dubii cu privire la seriozitatea cu care poliția a desfășurat ancheta în acest caz.

73. De asemenea, Curtea este preocupată de modul în care procurorul militar a înlăturat mărturiile sătenilor audiați.

În primul rând, conform tezei Guvernului, procurorul avea dreptul să înlătore aceste mărturii dacă se dovedeau neverosimile sau inutile în mod evident. Cu toate acestea, Curtea nu poate să nu observe că procurorul nu a explicat de ce mărturiile sătenilor au fost mai puțin credibile decât cele ale ofițerilor de poliție, de vreme ce toți participanții trebuie considerați egali, datorită pozițiilor lor opuse pe parcursul procedurii (presupusa victimă împotriva presupusului făptuitor).

74. Mai mult, concluzia procurorului conform căreia acești martori nu ar fi fost prezenți la incident este contrazisă de probele cauzei, inclusiv de declarațiile acestor persoane, date în fața aceluiași procuror.

75. De asemenea, Curtea consideră că presupusele contradicții între declarațiile martorilor și cele ale reclamantului nu au fost corespunzător analizate de procuror care a notat doar pe scurt diferențele privind presupusa lovire a reclamantului în cap. El a omis să analizeze punctele comune ale declarațiilor, inclusiv cele pe care și-a fundamentat concluziile (alin. 32 și 37 de mai sus), din care rezultă că reclamantul a suferit în realitate leziuni pe tot corpul.

76. În cele din urmă, Curtea consideră că și reclamantul că faptul că ofițerii de poliție nu au formulat plângere împotriva pretinsului comportament insultător al romilor creează dubii asupra versiunii acestora despre fapte,

Explicația polițiștilor conform cu care comportamentul ar fi fost „pur țigănesc” va fi examinată mai jos (a se vedea alin. 111-132 de mai jos).

77. Un alt punct de interes îl reprezintă faptul că anchetatorii s-au limitat să exonereze de răspundere pe polițiști însă nu s-au preocupat să găsească pe autorul leziunilor reclamantului. Acest aspect este grav mai ales având în vedere că reclamantul era minor la data incidentului și de asemenea avea un grav handicap.

78. Dacă este adevărat că violentele nu au fost exercitate de polițiști, ci de către un individ, urmărirea penală nu poate fi pornită decât la cererea victimei (*plângere prealabilă*, art. 180 din Codul penal român). Cu toate acestea, nici o astfel de plângere nu poate fi formulată dacă poliția nu identifică eventualul presupus autor al violențelor. De aceea, în cazul în discuție, reclamantul nu a putut să formuleze imediat o plângere împotriva agresorilor săi.

79. În cele din urmă, Curtea reamintește că deja a stabilit că legea aplicabilă la data faptelor institua un dubiu asupra independenței ierarhice și instituționale a procurorilor militari (a se vedea *Barbu Anghelescu*, alin. 40-30 și 70; *Bursuc*, alin. 104 și 107; și *Dumitru Popescu (nr. 1)*, alin. 74-78, hotărâri citate mai sus).

80. În lumina celor de mai sus și în baza materialelor ce i-au fost prezentate, Curtea consideră că Guvernul nu a stabilit în mod satisfăcător dacă traumele fizice produse reclamantului au fost cauzate în alt mod decât prin tratamentul aplicat de către polițiști și concluzionează că aceste leziuni constituie tratamente inumane și degradante (a se vedea de asemenea *Cobzaru*, citat mai sus, alin. 74). În consecință, a existat o încălcare a art. 3 din Convenție.

81. Având în vedere deficiențele anterior menționate ale investigației, Curtea reține, de asemenea, că autoritățile statului nu au desfășurat o ancheta efectivă în ceea ce privește plângerea reclamantului pentru preținse

rele tratamente (a se vedea de asemenea *Cobzaru*, citat mai sus, alin. 75). Așadar, a existat o încălcare a art. 3 din Convenție și sub aspect procedural.

II. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART 6 alin. 1 DIN CONVENȚIE

82. Reclamantul se plânge și că, datorită deciziei de neîncepere a urmăririi penale din 2 octombrie 2001 nu a putut formula o acțiune civilă spre a obține compensații de la ofițerii de poliție care l-au bătut. Invocă dispozițiile art. 6 alin. 1 din Convenție, prin care se prevede că:

„În determinarea drepturilor și obligațiilor sale civile... orice persoană are dreptul ... de a apărea ... în fața [unui] tribunal ...”

A. Declarațiile părților

83. Guvernul concluzionează că ancheta condusă de către autorități a fost eficientă și că polițiștii acuzați de rele tratamente au fost exonerați în baza tuturor probelor administrate în dosar.

84. Reprezentații guvernului contestă faptul că ulterior deciziei procurorului din data de 2 octombrie 2001, reclamantul ar fi înaintat o acțiune civilă în baza art. 998-999 Cod civil. O astfel de acțiune ar fi putut avea șanse de succes, având în vedere că instanțele civile nu trebuie să se conformeze deciziei procurorului. Ar fi permis reclamantului să stabilească răspunderea civilă a lucrătorilor de poliție.

85. Având ca bază cazul *Van Oosterwijck împotriva Belgiei* (hotărârea din 6 noiembrie 1980, seria A nr. 40, p. 18-19, alin. 37), reprezentanții guvernului subliniază că opinia negativă a reclamantului asupra șanselor de succes a acțiunii nu justifică în sine sau nu scuză neexercitarea acestei acțiuni reparatorii

86. Reclamantul argumentează că instanțele civile trebuie să se conformeze rezultatului anchetei penale în măsura în care o astfel de anchetă are în vedere presupusele fapte, persoana responsabilă și răspunderea aplicabilă, rezultând astfel o soluție inefficientă în cazul său.

B. Opinia Curții

87. Curtea reiterează că scopul regulilor sale privind epuizarea căilor de atac este de a oferi statelor contractante oportunitatea de a preveni sau repara presupusele încălcări ale Convenției ce li se imputa înainte ca acestea să fie deferite Curții (a se vedea, printre multe altele, *Selmouni împotriva Franței* [GC], nr. 25803/94, alin. 74, CEDO 1999-IV).

88. Curtea face referire la soluția sa, pronunțată sub art. 13 și conform cu care plângerea împotriva rezoluției procurorului este un remediu efectiv în acest sens (a se vedea alin. 99-110 de mai jos)

89. În aceste circumstanțe, Curtea apreciază că reclamantul avea posibilitatea de a ataca decizia procurorului din data de 2 octombrie 2001 și nu este rolul Curții de a specula asupra urmărilor unui astfel de apel sau asupra efectului pe care acesta l-ar fi avut în fața instanțelor civile chemate să soluționeze cererea privind compensațiile (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Moldovan și alții* (nr. 2), nr. 41138/98 și nr. 64320/01, alin. 120, CEDO 2005-VII (extrase); *Menesheva împotriva Rusiei*, nr. 59261/00, alin. 76, 9 martie 2006; și *Corsacov împotriva Moldovei*, nr. 18944/02, alin. 82, 4 aprilie 2006).

90. Urmează așadar ca cererea să fie respinsă în temeiul art. 35 alin. 1 și 4 din Convenție pentru neputințarea căilor interne de atac.

III. PRESUPUSA ÎNCĂLCARE A ART. 13 DIN CONVENȚIE

91. Reclamantul se plânge, de asemenea, că eșecul autorităților în a conduce o anchetă efectivă, de natură să asigure o reparație pentru relele tratamente suferite constituie o încălcare a art. 13 din Convenție. Se plânge, de asemenea, că nu a putut în mod efectiv să combată în fața unui tribunal decizia de neîncepere a urmăririi penale dispusă de procurorul militar în favoarea polițiștilor care l-au agresat.

Articolul 13 prevede că:

„Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de [prezenta] Convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.”

92. Curtea notează că aceasta plângere are două ramuri distincte: ineficiența anchetei penale și lipsa unei căi de atac împotriva deciziei procurorului militar. Le va analiza pe fiecare separat.

A. Eficiența anchetei

1. Admisibilitate

93. Curtea notează că aspectele acestei plângeri sunt legate de plângerea examinată prin prisma laturii procedurale a art. 3 și de aceea urmează a fi declarată admisibilă.

2. Fondul cauzei

94. În fond, Curtea reamintește că a apreciat că a existat o încălcare procedurală a art. 3 din Convenție prin prisma aceluiași aspecte (a se vedea

alin. 81 de mai sus). Prin urmare, nu apare ca necesară în prezenta cauză o analiză separată în ceea ce privește încălcarea art. 13 din Convenție pentru această latură a plângerii (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Šečić împotriva Croației* nr. 40116/02, alin. 61, CEDO 2007-...).

B. Apelul împotriva deciziei procurorului

95. Curtea consideră acest aspect ca o chestiune separată sub incidența art. 13 de vreme ce reclamantul se plânde că nu a putut ataca soluția procurorului de neîncepere a urmăririi penale, în particular având în vedere că reclamantul se plânde că decizia procurorului l-a împiedicat să obțină repararea prejudiciului creat în fața unei instanțe civile. Acest aspect nu a fost examinat împreună cu latura procedurală a art. 3, așa cum se menționează mai sus.

Astfel, va fi examinat în cele ce urmează.

1. Declarațiile părților

96. Guvernul pledează pentru neepuizarea căilor de recurs interne, respectiv reclamantul nu a introdus plângere în fața instanței competente împotriva soluției procurorului de neîncepere a urmăririi penale. Se notează că această nouă cale de apel, prevăzută de ar. 278¹ din Codul de procedură penală, a fost introdusă prin Legea nr. 281 din 24 iunie 2003 și a fost disponibilă reclamantului din data de 1 iulie 2003.

97. Citând *Brusco împotriva Italiei* ((dec.), nr. 69789/01, CEDO 2001-IX) și *Nogolica împotriva Croației* ((dec.), nr. 77784/01, CEDO 2002-VIII), reprezentanții guvernului consideră că reclamantul trebuia să epuizeze și această cale de apel, deși aceasta a devenit disponibilă numai după ce prezenta cererea a fost înaintată Curții.

98. Reclamantul susține că nu a existat nicio circumstanță specială în cauza sa pentru a putea fi aplicată excepția conform căreia ar trebui să existe o soluționare anterioară înainte de înaintarea cererii. Susține în continuare că Guvernul nu a făcut dovada eficienței acestei soluții.

2. Opinia Curții

a) Admisibilitate

99. Curtea considera că argumentele Guvernului ridică problema eficienței plângerii, din perspectiva reclamantului, împotriva deciziei procurorului. Este astfel strâns legată de fondul plângerii examinate în cazul de față. Prin urmare Curtea atașează obiecția preliminară la fondul plângerii reclamantului.

100. Curtea apreciază că această plângere nu este în mod manifest inadmisibilă din perspectiva art. 35 alin. 3 din Convenție. Notează, de

asemenea, că nu este vădit inadmisibilă nici sub alte aspecte și astfel va fi declarată admisibilă.

b) Fondul cauzei

101. După cum Curtea a statuat în numeroase ocazii, art. 13 garantează disponibilitatea, la nivel național, a unui remediu menit să protejeze drepturile și libertățile fundamentale prevăzute în Convenție, în orice formă ar fi acesta prevăzut în legislația națională. Prin urmare, efectul art. 13 din Convenție este de a impune o cale reparatorie internă pentru a instrumenta temeiul „presupuselor daune solicitate” conform Convenției și pentru a da o soluționare adecvată, deși maniera în care statele contractante se conformează obligațiilor impuse prin Convenție cu privire la această prevedere rămâne întrucâtva la discreția acestora. Domeniul de aplicare al obligațiilor impuse conform art. 13 al Convenției diferă în funcție de natura plângerii reclamantului înaintată în temeiul Convenției. Cu toate acestea, remediu prevăzut în art. 13 trebuie să fie „eficient” în fapt, precum și în drept (a se vedea Hotărârea *Aksoy împotriva Turciei* din 18 decembrie 1996, *Rapoartele* 1996-VI, p. 2285, alin. 95; Hotărârea *Aydın împotriva Turciei*, 25 septembrie 1997, *Rapoartele* 1997-VI, p. 1895-96, alin. 103; și Hotărârea *Kaya împotriva Turciei*, 19 februarie 1998, *Rapoartele* 1998-I, p. 329-30, alin. 106).

102. În lumina argumentelor Curții referitoare la art. 3 anterior, plângerea de față intră fără îndoială sub incidența art. 13 din Convenție (a se vedea Hotărârea *Boyle și Rice împotriva Regatului Unit*, 27 aprilie 1988, seria A nr. 131, alin 52). De aceea, rămâne de examinat dacă reclamantul dispunea de un remediu efectiv în legislația română pentru a ataca decizia procurorului de neîncepere a urmăririi penale împotriva ofițerilor de poliție.

103. Curtea reamintește că în prezenta cauză incidentul dintre reclamant și poliști a avut loc în aprilie 2001, plângerea penală a fost formulată în 18 aprilie 2001 și procurorul militar a decis neînceperea urmăririi penale la 2 octombrie 2001, decizie confirmată de procurorul ierarhic superior la 15 mai 2002. La 1 ianuarie 2004 a intrat în vigoare Legea 281/2003.

104. Curtea reamintește că regula epuizării căilor interne de atac se bazează pe o prezumție, reflectată de art. 13 din Convenție – de care este strâns legată – ca exista un remediu eficient în domeniul presupusei încălcări, prevăzut de legislația națională. De aceea, acesta este un aspect important al principiului prin care sistemul de protecție prevăzut de Convenție este subsidiar sistemului național de protecție a drepturilor omului (a se vedea Hotărârea *Akdivar și alții împotriva Turciei* din 16 septembrie 1996, *Rapoartele* 1996-IV, p. 1210, alin. 65, și cazul *Aksoy*, citat mai sus, p. 2275, alin. 51).

Este adevărat că pentru ca această regulă să fie aplicabilă trebuie ca remediu respectiv să fi existat în legislația națională la momentul notificării Curții. În orice caz, această regulă are și excepții ce pot fi justificate prin

specificul circumstanțelor fiecărui caz (a se vedea *Baumann împotriva Franței*, nr. 33592/96, 22 mai 2001, alin. 47, neraportat, *Brusco*, citat mai sus). Curtea a admis că excepția intervine atunci când o lege nouă, special concepută spre a repara încălcări ale drepturilor fundamentale și spre a pune capăt unei probleme structurale existente în legislația națională, a fost adoptată cu efect retroactiv și a pus astfel capăt problemelor structurale care au existat anterior adopției sale în sistemul legislativ intern (a se vedea *Içyer împotriva Turciei* (dec.), nr. 18888/02, alin. 83-84, CEDO 2006-I; *Charzyński împotriva Poloniei* (dec.), nr. 15212/03, alin. 40-41, CEDO 2005-V; și *mutatis mutandis Ismayilov împotriva Statului Azerbaijan*, nr. 4439/04, alin. 38, 17 ianuarie 2008)

105. Revenind la cauza de față, Curtea a stabilit deja ca modificările la Codul de procedură penală din 2003 (Legea nr. 281/2003) au oferit persoanelor interesate posibilitatea de a ataca în fața instanțelor deciziile procurorului (a se vedea *Rupa împotriva României* (dec.), nr. 58478/00, 14 decembrie 2004; și *Kalanyos și alții*, citat mai sus).

106. Cu toate acestea, după adoptarea modificărilor menționate, persoanele aflate în situația reclamantului ar fi putut profita de soluțiile introduse prin Legea 281/2003 ce prevede un termen de 1 an pentru persoanele interesate de a ataca soluția procurorului adoptată anterior intrării în vigoare a legii. Noile prevederi descriau în amănunt procedura ce urma a fi respectată în fața instanței și termenele aplicabile. A dat instanței puterea de a controla investigațiile conduse de procuror și de a administra probe.

107. Curtea notează că noul remediu a înlăturat obstacolele ce au fost considerate ca fiind decisive de către Curte în a aprecia că mecanismul de protecție anterior anului 2003 nu corespundea cerințelor de eficiență ale Convenției (a se vedea, de asemenea, *mutatis mutandis, Nogolica*, citat mai sus). Mai mult, noua cale de apel a fost elaborată în special pentru a oferi un remediu direct la plângeri similare cu cea înaintată de către reclamant.

108. Totodată, acțiunea în apel poate fi înaintată la mai puțin de trei ani de la data incidentului. Curtea apreciază că această perioadă nu este suficient de îndelungată pentru a modifica semnificativ amintirea faptelor celor implicați și astfel că reduce eficiența examinării faptelor de către instanță (a se vedea, *mutatis mutandis, Dumitru Popescu (nr. 1)*, citat mai sus, alin. 56).

109. În lumina acestor circumstanțe și reamintind caracterul subsidiar al sistemului convențional, Curtea consideră că reclamantul ar fi avut posibilitatea de a ataca decizia procurorului de îndată ce Legea 281/2003 a intrat în vigoare.

110. În consecință, Curtea consideră că nu a existat o încălcare a art. 13 din Convenție în măsura în care aceasta se referă la imposibilitatea de a acționa în apel împotriva deciziei procurorului militar de neîncepere a urmăririi penale.

IV. PRESUPUSA VIOLARE A ART 14 DIN CONVENȚIE PRIN RAPORTARE LA ART. 3 ȘI 13 DIN CONVENȚIE

111. Reclamantul se plânge ca relele tratamente la care a fost supus și decizia de neîncepere a urmăririi penale împotriva polițiștilor ce l-au bătut au fost generate mai ales de împrejurarea că este de etnie romă, contrar principiului nediscriminării prevăzut de art. 14 din Convenție raportat la art. 3 și art. 13 din Convenție

Art. 14 din Convenție prevede că:

“Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”

A. Declarațiile părților

112. Guvernul consideră că nu există nicio probă la dosar care să dovedească discriminarea reclamantului. Reprezentanții guvernului contestă faptul că presupusele lipsuri ale anchetei penale ar fi fost rezultatul originii etnice a reclamantului.

113. În cele din urmă, reprezentanții guvernului argumentează că adresarea cuvântului „țigan” nu are o conotație peiorativă în anumite contexte și nici măcar în limba vorbită.

114. Reclamantul face referire la situația generală a romilor din România așa cum este reflectată de diverse rapoarte ale organizațiilor neguvernamentale, ale Consiliului Europei și ale Comisiei Europene (pentru un rezumat al acestor rapoarte, a se vedea *Cobzaru*, citat mai sus, alin. 44-52). De asemenea, acesta argumentează faptul că adresarea cuvântului „țigan” este ofensatoare, mai ales atunci când este utilizat pentru a diferenția două persoane de etnie română, așa cum s-a întâmplat în acest caz (a se vedea alin. 7 de mai sus)

115. Reclamantul argumentează și că remarcile rasiste înregistrate în documentele oficiale ale organelor de poliție au rămas neobservate de către procurori (a se vedea alin. 36 de mai sus) și consideră că prefectul a respins cu rapiditate motivațiile rasiale din spatele incidentului (a se vedea alin. 17 de mai sus).

B. Opinia Curții

1. Admisibilitate

116. Curtea notează că plângerea este legată de cele examinate sub art. 3 și 13 din Convenție și de aceea o va declara admisibilă.

2. Fondul cauzei

117. Jurisprudența Curții asupra art. 14 stabilește că discriminare înseamnă a trata diferit, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, persoane în situații în mod relevant similare (*Willis împotriva Regatului Unit*, nr. 36042/97, alin. 48, CEDO 2002-IV). Violența rasială este un afront particular adus demnității umane și, prin prisma efectului sau, necesită din partea autorităților o vigilență specială și o reacție viguroasă. De aceea autoritățile trebuie să utilizeze toate mijloacele disponibile spre a combate violența rasială, prin aceasta consolidând viziunea democratică asupra societății, în care diversitatea nu constituie un motiv de desconsiderare ci o sursă de îmbogățire culturală (a se vedea *Nachova și alții împotriva Bulgariei*. [GC], nr. 43577/98 și nr. 43579/98, alin. 145, CEDO 2005-VII).

118. Analizând plângerea reclamantului privind încălcarea art. 14, astfel cum a fost formulată, rolul Curții este de a determina dacă rasismul a fost sau nu o determinantă causală a conduitei autorităților pe durata evenimentelor și a desfășurării anchetei, pentru a reprezenta o încălcare a art. 14 din Convenție prin raportare la art. 3.

119. Curtea va începe prin a analiza presupusele motive rasiale din spatele conduitei autorităților pe perioada anchetei. În acest context reiterează că atunci când investighează incidente violente autoritățile de stat au ca atribuție suplimentară să demaște orice motive rasiale și să stabilească dacă vreo prejudecata rasială a jucat un rol în desfășurarea evenimentelor. A trata violența și brutalitatea generate de rasism în aceeași măsură în care sunt tratate incidentele violente fără substrat rasial ar însemna a închide ochii la natura specifică acestor acte care sunt în mod particular distructive în ceea ce privește drepturile fundamentale. A nu face necesara distincție între modurile în care situații esențial diferite sunt tratate constituie un tratament nejustificat împotriva revederilor art. 14 din Convenție.

Intr-adevăr proba motivațiilor rasiale este adesea extrem de dificilă în practică. Statele semnatare au obligația de a investiga posibilele substraturi rasiste ale unui act violent, obligația fiind una de diligență, iar nu de rezultat; autoritățile trebuie să facă tot ceea ce este rezonabil în circumstanțele cauzei. (a se vedea *Nachova și alții*, alin. 160, și *Šečić*, alin. 66-67, hotărâri citate mai sus).

120. În cauza de față procurorul militar a sesizat, cu o oarecare certitudine, potențialele implicații rasiale ale cauzei. Rămâne de analizat dacă autoritățile au depus toate diligențele pentru a evalua aspectele de discriminare rasială ale cauzei.

121. Curtea notează că procurorul militar a concluzionat că nu au existat aspecte rasiale ale incidentului, bazându-se exclusiv pe depoziția lui C.C. și a ofițerilor de poliție asupra conflictului. Nu a avut în vedere că aceeași martori a declarat că C.C. se afla în contradicție cu primarul localității pe motiv că acesta venise anterior alegerilor să câștige voturile romilor și și-a

uitat promisiunile odată ales. Curtea apreciază că această remarcă nu ar putea fi considerată ca fiind complet neutră din punct de vedere rasial.

Mai mult, găsește problematic faptul că numai sătenii, majoritatea romi, nu au fost considerați ca nesinceri în declarațiile lor în vreme ce polițiștii au fost integrați în concluziile și argumentația procurorului (a se vedea alin. 73 de mai sus).

122. Curtea este nemulțumită că procurorul militar nu a reacționat în nici un fel la remarca făcută în raportul Politiei Suceava, raportul descriind comportamentul agresiv al sătenilor ca fiind „pur țigănesc” deși astfel de remarci sunt în mod clar stereotipe.

123. Curtea este de asemenea preocupată, ca și reclamantul, de ușurința cu care prefectul a concluzionat, la 3 aprilie 2001 că incidentul nu a avut nici un temei rasial.

124. În consecință, Curtea apreciază că autoritățile nu au făcut tot ce le stătea în putere pentru a investiga posibilele motivații rasiste ale incidentului.

125. Curtea va analiza în continuare posibilele implicații ale acestei concluzii în examinarea unei pretinse încălcări a art. 14 în latura sa „substanțială”.

126. Curtea reiterează că în analiza probelor a adoptat standardul probei „dincolo de orice îndoială rezonabilă”(a se vedea alin. 63 de mai sus); cu toate acestea, nu a exclus posibilitatea ca în anumite cazuri de presupusă discriminare, să existe necesitatea ca statul pârât să condamne o presupus eveniment discriminatoriu și – în cazul în care acest lucru nu are loc – să observe o încălcare a art. 14 din Convenție în baza acestui fapt (a se vedea *Nachova și alții*, citat mai sus, alin. 157, și *Bekos și Koutropoulos împotriva Greciei*, nr. 15250/02, alin. 65, CEDO 2005-XIII (extrase)).

127. În cele din urmă, Curtea apreciază că acolo unde se presupune – ca în cazul de față – că un act violent a fost motivat de discriminare rasială, transferul de răspundere către Guvern poate duce la necesitatea probării de către Guvern a absenței unei atitudini subiective particulare a persoanei în cauză (a se vedea *Nachova și alții*, alin. 157, și *Bekos și Koutropoulos*, alin. 65, hotărâri citate mai).

128. În prezenta cauză nu este contestat faptul că incidentul din 3 aprilie 2001 a avut loc între sătenii romi și polițiști. Reclamantul este el însuși de etnie romă. Ofițerii de poliție s-au oprit în fața unui bar deținut de C.C. un etnic rom, iar disputa care s-a născut, nu a fost neutră din punct de vedere rasial. Curtea reamintește că sătenii au afirmat că polițiștii l-au întrebat pe F.L. dacă este „român sau țigan” înainte de a-l lovi, la îndemnul primarului de a le da etnicilor romi „o lecție” (a se vedea alin. 7 de mai sus).

În același sens, disputa dintre C.C. și primar a avut și ea un nucleu rasial.

Totodată, Curtea consideră că remarca din raportul Politiei Suceava, care descrie comportamentul pretins agresiv al sătenilor ca fiind „pur țigănesc”

este în mod clar un stereotip, iar ofițerii de poliție nu au fost neutri din punct de vedere rasial nici în timpul evenimentelor și nici în timpul anchetei.

129. Curtea observă că nu există niciun motiv pentru a aprecia că agresiunea la care a fost supus reclamantul de către polițiști s-ar fi situat în afara acestui context rasist.

130. Pentru toate aceste motive, Curtea consideră că sarcina probei revine Guvernului, cu luarea în considerare a tuturor dovezilor de discriminare ignorate de poliție și de procurorul militar, precum și a concluziei anterioare privind influența rasială asupra investigației efectuate.

131. De aceea, în cauza de față probele indicând motivele rasiale din spatele acțiunii ofițerilor de poliție apar ca fiind clare și nici procurorul însărcinat cu investigarea cazului și nici Guvernul nu au putut explica în nici un alt mod incidentele și nici nu au putut prezenta vreun argument care să conducă la concluzia că incidentele au fost neutre din punct de vedere rasial.

132. În consecință, a existat o încălcare a art. 14 din Convenție, raportat la art. 3.

133. În cele din urmă, având în vedere concluzia privind pretinsa încălcare a art. 13 din Convenție (a se vedea alin. 94 de mai sus), Curtea apreciază că nu este necesară examinarea art. 14 prin raportare la art. 13 din Convenție.

V. APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

134. Art. 41 din Convenție prevede:

“ În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții vătămate o reparație echitabilă dacă este cazul.”

A. Daune

135. Reclamantul solicită 1000 euro (EUR) cu titlul de daune materiale, reprezentând cheltuieli de spitalizare repetate înaintate de către familia sa după bătaia din data de 3 aprilie 2001

De asemenea, solicită suma de 70 000 de euro (EUR) cu titlul de daune morale.

136. Guvernul solicită Curții respingerea cererilor de compensații ale reclamantului. Reprezentanții guvernului consideră că răspunderea statală nu poate fi angajată în plata cheltuielilor de spitalizare și că cererea reclamantului privind daunele morale este exagerată și nefondată.

137. Curtea observă că cererea reclamantului privind daunele morale este nefondată, fiind respinsă.

138. Pe de altă parte, Curtea acordă reclamantului suma de 15 000 euro (EUR) cu titlu de daune morale.

B. Costuri și cheltuieli

139. ERRC solicită 2,278 EUR reprezentând costurile și cheltuielile de judecată și anume pregătirea cazului, 10 ore de revizuire a declarațiilor anterioare, cercetarea jurisprudenței, contactele cu partenerii și cu clientul și 22 de ore de elaborare a concluziilor scrise înaintate Curții. Se solicită plata acestei sume direct către ERRC într-un cont separat.

140. Guvernul contestă că în contractul semnat de către reclamant cu ERRC este inclus tariful pe oră.

141. Curtea reiterează că, pentru ca cheltuielile și costurile să fie rambursate în conformitate cu art. 41, trebuie să se stabilească dacă acestea au fost necesare și dacă sunt într-un quantum rezonabil (a se vedea, de exemplu, *Nilsen și Johnsen împotriva Norvegiei* [GC], nr. 23118/93, alin. 62, CEDO 1999-VIII, și *Boicenco împotriva Moldovei*, nr. 41088/05, alin. 176, 11 iulie 2006). În conformitate cu dispoziția 60 alin. 2 din Regulamentul Curții, cererile înaintate trebuie să includă defalcarea compensațiilor solicitate. În caz contrar, completul de judecată poate respinge cererea parțial sau în totalitate.

142. În prezenta cauză, având în vedere criteriile de mai sus, lista defalcată înaintată de către reprezentantul reclamantului și numărul și complexitatea problemelor tratate, precum și eforturile substanțiale ale ERRC, Curtea decide acordarea sumei solicitate în valoare de 2278 EUR și plata acesteia într-un cont indicat de către reprezentatul reclamantului.

C. Rata dobânzii

143. Curtea consideră că rata adecvată a dobânzii trebuie să aibă ca fundament rata de împrumut marginală a Băncii Centrale Europene, la care să se adauge trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA ÎN UNANIMITATE

1. *Declară* plângerea privind art. 3 și 13, singular sau raportate la art. 14 din Convenție ca fiind admisibilă și restul acțiunii inadmisibilă
2. *Hotărăște* că a existat o încălcare a art. 3 din Convenție, atât sub aspect substanțial, cât și sub aspect procedural

3. *Hotărăște* că nu a existat o încălcare a art. 13 din Convenție în ceea ce privește posibilitatea reclamantului la a ataca decizia finală a procurorului militar.
4. *Hotărăște* că a existat o încălcare a art. 14 raportat la art. 3 din Convenție.
5. *Hotărăște* că nu este necesară o examinare separată a plângerii conform art. 13, singular sau prin raportare la art. 14 din Convenție, privind lipsa unei anchete eficiente.
6. *Hotărăște*
 - (a) ca statul pârât să plătească reclamantului, într-un termen de trei luni de la data la care hotărârea devine finală, în conformitate cu art. 44 alin. 2 din Convenție, suma de 15 000 (cincisprezecemii) EUR cu titlu de daune morale plus orice altă taxă impusă, sumă echivalată în moneda națională a statului reclamantului
 - (b) ca statul pârât să plătească reprezentantului reclamantului, EERC, într-un termen de trei luni de la data la care hotărârea devine finală, în conformitate cu art. 44 alin. 2 din Convenție, suma de 2 278 (douămii două sute șaptezeci și opt) EUR cu titlu de cheltuieli de judecată plus orice altă taxă impusă.
 - (c) ca de la încheierea termenului mai sus menționat de trei luni până la achitarea sumei să se aplice o dobândă simplă având o rată egală cu rata marginală a dobânzii practicate de către Banca Centrală Europeană pe perioada stabilită la care să se adauge trei puncte procentuale;
7. *Respinge* restul cererii de reclamantului privind compensațiile.

Document elaborat în limba engleză și comunicat în scris la data de 4 martie 2008, în conformitate cu dispoziția nr. 77 alin. 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Santiago Quesada
Grefier

Josep Casadevall
Președinte